

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní Střední Čechy
okresní pracoviště Rakovník

Inspekční zpráva

**Základní škola J. A. Komenského
Nové Strašecí, okres Rakovník**

**Komenského náměstí 209
271 01 Nové Strašecí**

Identifikátor školy: 600 055 647

Zřizovatel: Město Nové Strašecí

Školský úřad : Rakovník

Termín konání inspekce: 15. 4. - 23. 4. 1999

Čj.	020 401/99-2026
Signatura	kb6cs102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk, matematika, prvouka a výtvarná výchova - I. stupeň

Plánování a příprava výuky jednotlivých vyučovacích hodin většinou odpovídají časovému rozvržení učiva v tematických plánech. Záznamy v třídních knihách nenaznačují obsahovou duplicitu učební látky. Hodinová dotace všech předmětů koresponduje s učebními plány. Rozsah učiva českého jazyka a matematiky, především čtvrtých a pátých ročníků Obecné školy, je upraven v souvislosti s přestupem žáků na druhý stupeň, ve kterém probíhá výuka dle vzdělávacího dokumentu Základní škola. Časové tematické plány učiva vzájemně konzultují vyučující paralelních ročníků převážně mimo rámec metodického sdružení. Vyučující nejsou při jednáních sdružení informováni o moderních výukových metodách.

Výuka na prvním stupni probíhá v kmenových učebnách. Prostředí většiny tříd je estetické. Učebny jsou standardně vybavené a klasicky uspořádané, v některých případech není vyhovující jejich velikost. Fond učebních pomůcek je průměrný, aktualizován je především o nástěnné informační tabule. Ve třídách je celkově málo dalších informačních materiálů. Ve škole jsou používány platné učebnice. Ve dvou učebnách jsou nově umístěny starší počítače pro individuální činnost žáků, výukové programy škola začíná postupně pořizovat. Žáci se specifickou poruchou učení nemají kompenzační pomůcky v hodinách k dispozici. Psychohygienické podmínky jsou dobré s výjimkou prodlužování hodin na úkor přestávek a nedostačujícího zařazování relaxačních pohybových aktivit.

Český jazyk - I. stupeň

Hospitováno bylo celkem v sedmi hodinách ve všech ročnících prvního stupně. Důraz je kladen na osvojení základů gramatického systému českého jazyka, osvojení techniky psaní a čtení včetně čtení s porozuměním; malá pozornost je věnována rozvoji dorozumívacích dovedností. Informovanost vyučujících o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami je velmi dobrá, individuální vzdělávací plány jsou konkrétní. Z celkového počtu 138 hodin je 80 % odučeno vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Členění vyučovacích hodin většinou odpovídá výukovým cílům. Ponejvíce realizovaný frontální způsob výuky, při kterém jsou aktivně zapojováni jen někteří žáci, snižuje efektivitu hodin. Ve škole ale působí i vyučující, kteří akcentují prvky moderního vyučování - aktivní, činnostní učení a dramatickou výchovu. Samostatná práce žáků v hodinách spočívá především v písemném procvičování učiva. Vyučující vedou děti k praktickému využití vědomostí a dovedností při řešení zadaných úkolů. Někteří přitom dobře předjímají případná úskalí, vysvětlují vzájemné vztahy a souvislosti. V hodinách jsou využívány jen základní učební pomůcky. Pozitivním zjištěním je zohledňování individuálních schopností žáků se specifickými vzdělávacími potřebami téměř všemi pedagogy.

Motivace a integrační pojetí výuky je využíváno ojediněle. Analýza chyb většinou není prostředkem korektivní pomoci. Většina vyučujících průběžně kontroluje správnost řešených úkolů a v hodinách hodnotí převážně pozitivně. Nevhodné je klasifikování písemných prací v prvním týdnu školního vyučování (diktáty psané 2. září). Vyučující při klasifikaci žáků se specifickou poruchou učení přihlížejí k handicapu jen částečně, zpravidla více při závěrečném než při průběžném hodnocení. Ze strany vyučujících jsou rezervy v důsledném rozlišení specifických chyb a chyb plynoucích z neznalosti učiva. Širší slovní hodnocení škola nepoužívá. Proklamované upřednostňování ústního zkoušení není v praxi realizováno, výrazně převažuje klasifikace písemných projevů. Hodnocení žáků je kvantitativní, vycházející ze zjištěných chyb.

V hodinách jazykového vyučování jen někteří vyučující věnují náležitou pozornost souvislému a výstižnému vyjadřování žáků, v hodinách literární výchovy má péče o rozvoj mluvené řeči velmi dobrou úroveň.

Plánování a příprava výuky vykazuje drobné nedostatky. Podmínky pro výuku, organizace, formy a metody výuky mají průměrnou úroveň. V motivaci a hodnocení žáků, v interakci a komunikaci jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Výuka českého jazyka na prvním stupni je celkově hodnocena jako průměrná.

Prvouka

Hospitováno bylo ve čtyřech hodinách. Z celkového počtu 25 hodin je 68 % odučeno vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Učitelé používají minimum pomůcek, přestože vybavení školy pro tento předmět je standardní a učební pomůcky jsou postupně inovovány. Další studijní materiály nejsou při výuce k dispozici.

Hodiny jsou strukturovány v souladu se stanovenými cíli. Při opakování a procvičování učiva jsou často využívány kooperační metody práce. Při výkladu nové látky vyučující kombinují slovně názorné metody, následně žáci vyvozují jednoduché závěry. V závěrečných fázích hodin někdy chybí shrnutí a utřídění učiva. Při procvičování je obsah učiva převážně vhodně strukturován na základní a doplňující.

Motivace je často realizována formou soutěží, tematicky zaměřených řízených rozhovorů a prostřednictvím dramatické výchovy. Míra osvojení vědomostí je výjimečně zjišťována i netradičními formami a s ohledem na individuální schopnosti žáků. Při zkoušení převládá zaměření na pamětní zvládnutí učiva. Vedení žáků ke vzájemnému a zdůvodněnému hodnocení je zřejmé při posuzování práce skupin. Průběžné ověřování pochopení látky je důsledně prováděno.

V hodinách jsou většinou dobře rozvíjeny mluvní dovednosti po stránce obsahové - přesnost a výstižnost ve vyjadřování žáků, rezervy jsou v péči o formální stránku řečového projevu.

Plánování a příprava výuky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace vykazují drobné nedostatky, v těchto oblastech výrazně převažují pozitiva. Podmínky výuky jsou průměrné. Kvalita výuky prvouky je celkově hodnocena jako nadprůměrná.

Matematika - I. stupeň

Hospitováno bylo v osmi vyučovacích hodinách ve všech ročnících. Většina z nich byla zaměřena na procvičování a upevňování učiva. Z celkového počtu 79 hodin je 75 % odučeno vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Struktura sledovaných hodin koresponduje s jejich cíli. Uplatňována je frontální organizace výuky s nižší efektivitou výuky. Někteří učitelé ale i při tomto způsobu práce aktivizují všechny žáky a rozvíjejí potenciál každého jedince tím, že pomáhají prospěchově slabším opravit chyby a zdokonalit se v dovednostech, zatímco dobře prospívající plní samostatně náročnější, popřípadě doplňující úkoly. Žáci se specifickou poruchou učení jsou zohledňováni především při řešení slovních úloh. K alternativnímu řešení úkolů žáci nejsou dle hospitačních zjištění vedeni, důraz není kladen na rozvoj konvergentního, lineárního myšlení. Někdy je příliš preferována rychlost výkonu na úkor jeho správnosti.

Jen malý počet učitelů žáky při výuce motivuje. Účinná zpětná vazba není dětem poskytována ve všech hodinách. Na druhé straně pro mnohé vyučující je analýza chyb podkladem pro

následné korektivní působení. Individualizované hodnocení je ojedinělé, hodnocení v závěru hodin má převážně obecný charakter.

Rozvoji řečových dovedností není v hodinách věnována potřebná pozornost, ve snaze zrychlit tempo práce vyučující někdy neposkytují žákům dostatečný čas pro rozmýšlení odpovědí.

V plánování a přípravě výuky převažují pozitiva. Podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace vykazují průměrnou úroveň, pozitiva a negativa jsou v rovnováze. Výuka matematiky na prvním stupni má celkově dobrou úroveň.

Výtvarná výchova - I. stupeň

Hospitováno bylo ve třech hodinách. Rozbor výtvarných prací svědčí o zařazování různých výtvarných technik a postupů. Z celkového počtu 25 hodin je 80 % odučeno učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhá v kmenových učebnách. Podmínky pro ni nejsou zcela optimální, v některých třídách chybí umyvadlo s tekoucí vodou.

Výtvarná výchova je vyučována v klasicky strukturovaných hodinách s akcentem na individuální projev, skupinových výtvarných aktivit je k rozvíjení vztahů spolupráce a názorové tolerance využíváno v menší míře. Vstřícné klima hodin vytváří příznivé podmínky pro diskusi mezi učitelem a žákem nad kompozičním a barevným ztvárněním tématu. Negativem je zpracovávání zadaných témat stejnými výrazovými prostředky, chybí možnost jejich individuální volby. V nejnižších ročnících převažuje popisný výtvarný projev, ve vyšších ročnících jsou žáci vedeni i k prožitkové výtvarné výpovědi.

Hodiny jsou dobře motivovány, sebedůvěra žáků je posilována častým pozitivním hodnocením. Vyučovacími jednotkami prolíná bezprostřední komunikace učitel - žák, žák - žák, souvislé vyjadřování je rozvíjeno především při dialogu nad výtvarnými pracemi.

Plánování a příprava výuky má spíše nadprůměrnou úroveň, stejně jako podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace. Výuka výtvarné výchovy na prvním stupni má celkově velmi dobrou úroveň, ve které výrazně převažují pozitiva.

Vlastivěda

Týdenní časová dotace (2 hodiny) odpovídá schválenému učebnímu plánu. Bylo hospitováno ve čtyřech hodinách. Výuku zabezpečují učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vyučování probíhá v kmenových třídách, které jsou pěkně upraveny. Výukové prostory jsou malé vzhledem k vysokým počtům žáků v některých třídách (IV. B - 32 žáků).

Ve sledovaných hodinách bylo učivo opakováno a procvičováno, žáci byli seznamováni s novými poznatky různými metodami a formami práce. Byly efektivně zařazeny problémové úkoly, dramatizace textu, soutěže. Žáci byli aktivně zapojováni do výuky (tvořili otázky, hádanky), pracovali s chybou. Žáci byli vedeni v průběhu vyučování k sebehodnocení. Při opakování a procvičování žáci dokázali učivo aplikovat. Učitelky nezapomínaly na využívání mezipředmětových vazeb, využívaly regionální prvky.

Jen jedna hodina měla klasickou stavbu založenou na frontálních činnostech a pamětních znalostech. Ve všech vyučovacích jednotkách byla vytvořena atmosféra vzájemné důvěry.

V plánování, v přípravě výuky vlastivědy převažují pozitiva. Podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace vykazují velmi dobrou

úroveň. Ve výuce jsou především uplatňovány aktivizující činnosti. Celkově je výuka hodnocena stupněm velmi dobrý.

Přírodověda

Ve 4. a 5. ročníku jsou zařazeny dvě hodiny týdně, učební plán odpovídá vzdělávacímu programu. Tematické plány učiva kopírují tematické celky podle učebnic, vzhledem k volnosti učebních osnov v programu Obecná škola nebyly rozpory v plnění osnov prokázány. Dopravní a zdravotní výchova je zařazována.

Předmět byl sledován ve všech třídách u šesti učitelek. Všechny mají odbornou i pedagogickou způsobilost, výuka probíhala v kmenových třídách. Ve všech případech bylo prostředí tříd příjemné a podnětné, učební pomůcky byly využívány. V některých třídách nákup učebnic dotovali se souhlasem rodiče.

Organizace, formy a metody výuky ve většině tříd odpovídaly klasické škole, s dominantní rolí učitele a malým podílem tvořivých nebo aktivních činností žáků. Program Obecná škola byl z hlediska činností dětí naplňován pouze ve dvou třídách; zde byla pedagogická práce postavena na správné filozofii, hodiny byly výborně připravené, pestré, měly spád a dynamiku, učilo se především hrou. Motivace dětí nebyla jen ve známkách, ale v chuti učit se a spolupracovat. V ostatních hodinách byly pedagogické výkony v pásmu průměru; atmosféra hodin byla více pracovní než radostná. Běžně se zapomínalo na uvolňování a relaxační prvky, některé z učitelek nedoceňovaly význam pochvaly, pozitivního ladění a humoru. Respekt k osobnosti žáka byl různý, někdy se sklonoem k autoritativnosti. Prostor pro komunikaci dětí byl všeobecně dobrý, výuka většinou vycházela z dialogů ve frontálním rozhovoru, učivo bylo vyvozováno. Žáci měli dobré vědomosti, úroveň dovedností se neověřovala.

Plánování a příprava výuky jsou v souhrnu hodnoceny jako průměrné, podmínky výuky velmi dobré. Rezervy jsou v oblasti organizace, forem, metod a motivace - stupeň pouze vyhovující, u dvou učitelek vynikající. Hodnocení žáků, interakce a komunikace mají převahu pozitiv - stupeň velmi dobrý.

Kvalita výuky přírodovědy je z hlediska všech zjištění průměrná, negativa a pozitiva jsou v rovnováze.

Český jazyk

V 6. - 8. ročníku jsou týdně vyučovány čtyři hodiny, v 9. ročníku pět hodin. Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu. Učitelé mají sestaveny časové tematické plány, které jsou v souladu s osnovami. V 9. ročníku je zařazen nepovinný předmět cvičení z českého jazyka.

Výuka předmětu je zajišťována čtyřmi vyučujícími s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Kvalita jejich práce je však rozdílná. Pro výuku českého jazyka jsou zřízeny dvě učebny, jejich vybavení je na průměrné úrovni - jsou zde jazykové příručky, učebnice a knihy z oblasti umělecké a odborné literatury; jsou průběžně využívány. Didaktická technika je uložena v kabinetě. Českému jazyku se ještě vyučuje v odborné pracovní občanské výchovy. Výchovnou poradkyní jsou učitelé informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Jsou zohledňováni především při písemných projevech.

Bylo hospitováno v sedmi hodinách u čtyř vyučujících. Polovina sledovaných hodin měla promyšlenou stavbu. Hodiny měly bohatý obsah, byly dynamické. Učivo bylo prezentováno prostřednictvím různých metod a forem práce. Výkladové a procvičovací hodiny byly proloženy řízeným rozhovorem, žáci soutěžili, řešili problémové úkoly, pracovali samostatně.

Vhodně bylo využito pracovních textů, jazykových příruček, magnetofonové nahrávky i výtisků z umělecké literatury.

Žáci byli vhodně motivováni, aktivně se zapojovali do práce a ochotně plnili zadané úkoly. Učivo dokázali aplikovat.

Zbývající hodiny měly jednotvárný průběh (výklad, zápis do sešitu, práce s učebnicí, písemná samostatná práce apod.). Žákům chyběla motivace, nepodíleli se tvořivě na činnostech, někteří neprojevovali o výuku zájem.

Plánování, příprava a podmínky výuky jsou celkově na dobré úrovni. Organizace, formy a metody výuky - pozitivní a negativní zjištění jsou v rovnováze. Motivace a hodnocení žáků jsou průměrné. Celkově je výuka českého jazyka hodnocena v pásmu dobrý až velmi dobrý.

Cizí jazyky

Hospitace byly provedeny celkem v deseti vyučovacích hodinách ve 4. - 9. ročníku. Podle rozvrhu hodin odpovídají týdenní časové dotace požadavkům učebních plánů ve všech vzdělávacích programech.

Plánování výuky je realizováno tematickými časovými plány učiva, jejich kvalita a funkčnost mají rozdílnou úroveň. Ve většině případů zahrnují tematické celky určené učebními osnovami a odpovídají potřebám systematické a promyšlené výuky. Příkladně funkčně, s konkrétním rozpracováním požadavků osnov, jsou zpracovány tematické časové plány vedoucí předmětové komise jazyků a některých učitelek na 1. stupni. Zcela formální hodnota byla zjištěna v plánech učiva, které obsahují pouze heslovitý výčet lekcí (ANJ - 8. - 9. ročník, NJ - 6. ročník).

Materiální a personální podmínky jsou podstatně příznivější pro výuku německého než anglického jazyka. Z šesti učitelů, kteří vyučují německý jazyk, mají dva odbornou způsobilost pro tento předmět, angličtina se ve všech ročnících vyučuje bez odborné způsobilosti. Pro německý jazyk je škola pro všechny ročníky vybavena kvalitními moderními učebnicemi s pracovními sešity a audionahrávkami, v angličtině se ještě na II. stupni ve vyšších ročnících vyučuje podle vyřazených učebnic angličtiny pro základní školu s rozšířenou výukou jazyků. Škola však postupně zajišťuje nákup vhodně zvolené řady učebnic, která nabízí moderní pojetí výuky cizího jazyka.

Pro výuku německého jazyka má škola nově zbudovanou učebnu s velmi účelným vybavením pomůckami i nábytkem (realizace byla provedena podle vítězného projektu v konkurzním řízení, který zpracovala učitelka německého jazyka). Velmi podnětné prostředí a bohaté využití funkčních pomůcek bylo zjištěno v dalších třech kmenových třídách na I. stupni. Celkově je škola dobře vybavena audionahrávkami k učebnicím a didaktickou technikou, další vybavení především na II. stupni je standardní a postupná modernizace se provádí dle finančních možností školy. Zlepšování podmínek a účelnému nákupu pomůcek učebnic, odborné literatury se systematicky věnuje předmětová komise cizích jazyků (doloženo zápisy a potvrzeno vedoucí předmětové komise). Činnost předmětové komise je funkční též v oblasti pomoci začínajícím učitelům a dále v systematickém vzdělávání učitelek bez odborné způsobilosti pro výuku němčiny a angličtiny. Předmětová komise sleduje též návaznost výuky mezi jednotlivými ročníky a především mezi I. a II. stupněm.

Škola se každoročně zúčastňuje soutěží a olympiád v cizích jazycích a zaznamenává výrazné úspěchy.

Anglický jazyk

Předmět byl hospitován v pěti vyučovacích hodinách. Výuka je ve všech ročnících zajištěna učiteli bez odborné způsobilosti, ve dvou případech začínajících učitelů se jedná o absolventy bakalářského studia.

Nadprůměrná výuka po stránce odborné i metodické byla zjištěna u jedné vyučující na I. stupni. Sledovaná hodina byla organizačně precizně promyšlená se zřetelně stanoveným cílem a obsahem. Činnosti byly pestré, výrazně motivované, učitelka používala efektivní hravé formy práce, kterými docílila vysokou efektivitu výuky a spontánní aktivitu všech žáků. Děti pracovaly s nadšením, s učitelkou výborně spolupracovaly, průběžně byly podněcovány a hodnoceny, prokázaly zažité dovednosti a návyky. Stanovený cíl hodiny byl splněn a v jejím závěru byl vyčleněn dostatečný prostor k ověření a upevnění probíraného učiva. Celkově příjemnou atmosféru výuky umocňovalo velmi podnětné prostředí a zjevný zájem žáků o předmět.

V hodinách začínajících pedagogů byla patrná snaha o tvůrčí aktivní výuku moderními metodami práce s využitím řady názorných pomůcek a materiálů. Důraz byl kladen na ústní projev, rozvíjení řečových dovedností prostřednictvím řízeného dialogu nebo vzájemné živé konverzace. V 8. ročníku učitel vhodně zařadil účinnou relaxaci ve spojení s hudbou, nechybělo průběžné hodnocení žáků. V obou hodinách začínajících učitelů se mírně projevil nedostatek pedagogických zkušeností ve vedení hodin, avšak vyučovací čas byl využit účelně s množstvím prvků aktivního učení. Komunikace a kontakt dětí s učiteli byly otevřené, žáci měli dostatek prostoru k vyslovení svého názoru. Stanovený cíl hodin byl splněn, přístup dětí k výuce byl zjevně pozitivní.

V průměrně hodnocených hodinách převažovala výuka tradičního typu postavená převážně na frontální práci a verbálním způsobu výuky. Činností chyběla potřebná motivace, podnětné metodické postupy při opakování a osvojování gramatických struktur. Neefektivně vyzněla v hodině v 8. ročníku i práce s textem ze zastaralého typu učebnice, která nenabízí možnosti moderní jazykové výuky. Průběh hodiny byl jednotvárný, žáci komunikovali nevýrazně a v jejím závěru zcela chybělo hodnocení a shrnutí probírané látky. Kladně lze hodnotit péči, kterou učitelka věnuje pravidelně prováděné kontrole písemných projevů žáků i se zpětnou kontrolou. V hodině v 5. ročníku bylo těžiště výuky zaměřeno na rozvíjení ústního projevu žáků, potřebná pozornost však není věnována výslovnosti a kvalitě vedení pracovních sešitů.

Německý jazyk

Hospitace byly provedeny ve čtyřech vyučovacích hodinách u čtyřech vyučujících, z nichž dva jsou pro předmět odborně způsobilí.

Výborná výuka s vysokou profesionální dovedností byla zjištěna ve dvou hodinách. Probíhaly v učebnách s velmi podnětným prostředím a s funkčním využitím názorných pomůcek a didaktické techniky. Organizačně byly obě hodiny precizně připraveny, měly jasně stanovený cíl a obsah. Pro jednotlivé činnosti volily učitelky efektivní metodické postupy směřující k tvůrčí práci žáků, vysoké aktivitě při individuální i skupinové práci. Při výuce byla vytvořena vstřícná pracovní atmosféra, která příznivě ovlivňovala pracovní proces. Vyučovací hodiny byly vedeny v němčině, výuka měla cizojazyčnou atmosféru. Hodiny měly spád, žáci pracovali se zaujetím a tvořivě, aktivně spolupracovali s učitelkami. V obou hodinách byl patrný velmi pěkný přístup učitelky k žákům s respektováním jejich osobnosti. Celkově byla výuka velmi podnětná, stanovené cíle byly splněny. Do hodin bylo zařazeno potřebné ověřování, upevňování učiva a hodnocení. Učitelka I. stupně diferencuje nároky na žáky, věnuje pozornost a péči problémovým dětem.

Další dvě hodiny se vyznačovaly převážně frontální prací bez jakékoliv motivace činností,

postrádaly cizojazyčnou atmosféru a probíhaly v nepodnětném prostředí pro výuku cizího jazyka. Pro předmět je vybrána velmi dobrá moderní učebnice s audionahrávkou, v obou vyučovacích hodinách byla funkčně při práci s poslechovým textem využita. V ústním projevu prokázali žáci průměrné až podprůměrné vědomosti jejich celkový projev byl nevýrazný u prospěchově slabých žáků pasivní. Menší pozornost věnují vyučující pracovním sešitům a důslednější práci s chybou. U vyučující 6. ročníku předložený tematický časový plán obsahuje většinou jenom heslovitý výčet lekcí dle učebnice. Konkrétní rozpracování učiva dle požadavků osnov učitelka doložila písemnými přípravami na vyučovací hodiny.

Plánování a příprava výuky jsou zajištěny tematickými časovými plány, kvalita jejich zpracování je na rozdílné úrovni, u většiny vyučujících jsou konkrétně rozpracovány s požadavky osnov, v některých případech jsou zcela formální a nefunkční.

Podmínky jsou příznivější pro výuku německého než anglického jazyka, celkově jsou hodnoceny jako dobré.

Organizace a strukturace činností byla ve většině vyučovacích hodin promyšlená, výuka však byla z 50 % vedena tradičním způsobem ve formě frontální práce. V ostatních hodinách byly zjištěny aktivní a účinné metodické postupy moderní jazykové výuky s podnětnou motivací, hodnocením a konkrétní zpětnou vazbou.

Interakce a komunikace byly převážně na velmi dobré úrovni.

Výuka cizích jazyků se vyznačuje rovnováhou pozitivních a negativních zjištění ve sledovaných ukazatelích, celkově hodnocení je dobré.

Matematika 2. stupeň

Celkem bylo sledováno 12 vyučovacích hodin u čtyř odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících. Příprava jednotlivých učitelů na výuku je individuálně různá. Všichni vyučující mají zpracovány tematické plány učiva. Některé z nich jsou pouze formální, není ani rozlišen obsah učiva ve třídách s vyšší hodinovou dotací matematiky. Oblast plánování, sledování cílů a promyšlení metod a forem výuky je vedena pouze rutinou a vychází především ze zkušenosti.

Pro výuku jsou určeny tři stálé standardně zařízené učebny. Vybavení a estetická úprava tříd jsou podnětné. Nedostatkem je chybějící zpětný projektor v jedné z učeben. Přínosem systému výuky je skutečnost, že jednotliví vyučující učí a starají se o své matematické učebny. Péčí a zásluhou jednoho z vyučujících škola disponuje velkým množstvím pomocného písemného materiálu v oblasti matematických rozvíček a procvičovacích příkladů. Hadicapem progresivnějšího rozvoje žáků je nemožnost využívání počítačů k procvičování matematiky. U dvou vyučujících je zřejmá snížená kvalita výuky na úkor množství přesčasových hodin.

Podle individuality vyučujícího probíhaly i sledované hodiny. Ve výuce byla až na výjimky užívány frontální metoda, zaměřena převážně na procvičování a kontrolu. V hodinách s nízkou efektivitou vzdělávání bylo ze strany vyučujících předvedeno minimálně pedagogického umění, výuka se redukovala na zadávání a vyhodnocování úloh. Ve většině hodin nebyla žákům práce zadávána diferenciovaně vzhledem k jejich schopnostem. Tam, kde vyučující měl práci promyšlenou, střídal metody a formy práce, byla aktivita žáků podstatně vyšší.

Vyučující většinou nevyužívali aktualizace učiva, až na ojedinělý případ nemotivovali žáky příklady z praxe a žákům předkládali klasickou učebnicovou matematiku. Nejvíce užívaným motivačním stimulem pro žáky je klasifikace, ta často slouží jako tlak na sebevzdělávání mimo školu na úkor kvalitní a efektivní výuky ve škole.

V oblasti komunikace se žáci projevovali rozdílně podle osobností vyučujících, kteří je vedou. Ve většině sledovaných hodin byl ve středu dění vyučující, který svým způsobem výuky žákům

neposkytl prostor pro aktivní učení, pro rozvoj komunikativních dovedností, pro určitou seberealizaci.

Podmínky pro výuku jsou dobré. Plánování a příprava výuky je s výraznými nedostatky. Organizace, metody a formy výuky mají citelně slabá místa. Motivace a hodnocení jsou průměrné. Interakce a komunikace jsou většinou nevyhovující.

Úroveň sledované výuky, přestože byla v některých hodinách spíše nadprůměrná, není celkově progresivní, efektivní a má výrazné nedostatky.

Informatika a výpočetní technika

Výuka předmětu je situována do menší učebny, která byla v průběhu letošního školního roku dovybavena. V současné době je zařízena jedenácti počítači se softwarovým vybavením WIN 95. Nedostatkem je skutečnost, že u některých počítačů musí sedět dva žáci. Učebna v této podobě je nepoužitelná pro výuku nedělených předmětů. Chybí připojení na internet. Výuka je zajišťována třemi odborně nezpůsobilými vyučujícími.

Vzhledem k realizaci výuky informatiky v nových podmínkách zpracované tematické plány jsou téměř shodné pro všechny ročníky. Při výuce vyučující vycházejí z těchto plánů.

Organizace, metody a formy výuky jsou pro žáky v současné době velmi zajímavé. Žáci jsou zadáním vyučujícího vtaženi do řešení úlohy, samostatně si ověřují osvojení uživatelských schopností počítače. Vyučující nebo zdatnější spolužáci jsou pomocníky při řešení problému. Efektivita výuky je velmi vysoká.

Možnost samostatné práce na počítači, objevování neznámého, zadání problémových úkolů je pro žáky vysoce motivační. Interakce a komunikace odpovídá zájmu žáků a je velmi dobrá.

Přesto, že je jistým úspěchem školy zařízení současného stavu učebny PC, není tento stav dostačující. V blízké budoucnosti je nutné vybavit počítači učebnu, kde bude dostatek prostoru a počítače budou v síti připojeny na internet.

Podmínky jsou průměrné. Plánování je průměrné. Organizace, metody a formy práce odpovídají charakteru předmětu a jsou na dobré úrovni. Motivace žáků je vynikající. Interakce a komunikace mezi učitelem a žákem je velmi dobrá

Fyzika

Týdenní hodinová dotace je v souladu s realizovanými učebními plány. Vyučující předložili zpracované tematické plány. Plány pro šesté a sedmé třídy odpovídaly vzdělávacímu programu Základní škola i příslušným osnovám předmětu. Kontrolou probraného učiva v osmé a deváté třídě bylo zjištěno nerespektování doporučeného členění učiva ve třídách realizujících přechod na povinnou devítiletou školní docházku. Protože v současné době chybí ve škole učitel s příslušnou odborností pro předmět, předmětová komise pro přírodovědné předměty dostatečně nenapomáhá vyučujícím při plánování vhodného členění učiva. Pravidelnou spoluprací vyučujících s metodickými orgány jiné školy v regionu zdejší škola nevyužívá. Kontrola v hodinách fyziky ze strany vedení je nízká. V době inspekce byla podle třídních knih zaznamenána pouze jedna hospitace v předmětu.

Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Konkrétní péče o tyto žáky v hodinách pozorována nebyla.

Fyzice vyučují ve škole dva učitelé bez příslušné odborné a pedagogické způsobilosti. Jeden vyučující absolvoval doplňkové pedagogické studium v délce tří semestrů a má asi 13 roků pedagogické praxe. Druhý vyučující má vysokoškolské vzdělání elektrotechnického směru a

v základní škole učí třetí rok.

Pro výuku předmětu je zřízena odborná pracovna, v níž probíhá většina hodin. Její vybavení je na průměrné úrovni. Průměrná je i vybavenost učebními pomůckami, žákovskými i demonstračními. Stav sbírek nnesvědčí o aktualizaci inventáře. K dispozici je zpětný projektor. Počítače pro přímou práci žáků v učebně umístěny nejsou, jeden počítač má vyučující k dispozici v přilehlém kabinetě. Žáci používají schválené učebnice. Další zdroje informací jsou velmi omezené.

Při inspekci bylo hospitováno celkem v pěti hodinách fyziky. Všechny tyto hodiny byly vedeny po většinu času frontálním způsobem, nejčastější metodou byl výklad s případnými ukázkami. Po věcné stránce bylo učivo prezentováno správně. K procvičování učiva byly v některých hodinách zařazeny frontální samostatné práce písemného charakteru. Po výkladu byl žáky opisován zápis z tabule nebo za pomoci zpětného projektoru. Využití učebních pomůcek a didaktické techniky lze označit za minimální. Samostatné aktivní získávání informací ve sledovaných hodinách nebylo zařazeno. Jako další zdroje informací byly použity pouze fyzikální tabulky. Kooperativní techniky učení ani skupinové aktivity se v hodinách neuplatňovaly. Žáci neměli možnost řešit úkoly diferencované vzhledem k jejich individuálním schopnostem. Postupně jsou plněny doporučené laboratorní úlohy.

V úvodu hodin využívali oba vyučující verbální vstupní motivace, rovněž v průběhu hodin se odvolávali na zkušenosti žáků. V několika případech žáci aplikovali znalosti řešením početního příkladu a jejich výkon byl klasifikován. Ústní zkoušení se v průběhu inspekce vyskytlo minimálně, hodnocení nebylo dostatečně transparentní.

U obou vyučujících žáci respektují dohodnutá pravidla jednání. Jeden vyučující umožňuje žákům projevit a obhajovat vlastní názor, druhý uplatňuje autoritativnější vedení hodin. Ve všech hodinách projevovali žáci (alespoň po určitou část hodiny) o učivo zájem.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako vyhovující s dílčími nedostatky. Materiální podmínky jsou dobré, personální obsazení předmětu vyhovující. Organizace výuky, formy a metody práce jsou hodnoceny jako vyhovující, s výraznými nedostatky metodickými. Vyhovující jsou i motivace a hodnocení žáků. Komunikace a interakce odpovídají osobnostem vyučujících a mají úroveň velmi dobrou až s výraznými nedostatky. Kvalita hodin je hodnocena v rozmezí od velmi dobré po ještě vyhovující, protože jsou rezervy v jejím plánování i v uplatňování moderních forem práce.

Zeměpis

Hodinová dotace v jednotlivých třídách odpovídá přijatým vzdělávacím programům. Rovněž obsah učiva je v souladu s příslušnými osnovami respektive s doporučenými okruhy učiva. Zpracovány jsou tematické plány. Vyučující zeměpisu jsou členy předmětové komise pro přírodovědné předměty.

V době inspekce byla výuka zeměpisu přidělena čtyřem učitelům. Všichni mají pedagogickou způsobilost, pouze tři z nich mají odbornost pro výuku zeměpisu. Jedná se o přechodný stav při zástupu za dlouhodobě nemocnou učitelku. Po většinu školního roku bylo zeměpisu vyučováno se 100% odborností.

Výuka probíhá převážně ve dvou učebnách. V pracovně přírodopisu a přilehlém kabinetě si vyučující shromáždil potřebné materiály, zejména nástěnné mapy, atlasy a obrazy. Třída poskytuje výuce průměrné podmínky. V přízemí budovy je postupně zařizována specializovaná pracovna zeměpisu. Část inventáře je modernizována. Dosud zde není stabilně umístěna audiovizuální technika, takže její využití v hodinách zeměpisu je omezeno. Nejčastěji je

využíván diaprojektor. Chybí možnost práce žáků s výukovými programy na PC. Ostatní učební pomůcky jsou různě opotřebované a mají rozdílnou estetickou úroveň. Ve škole jsou některé zeměpisné publikace, vhodné jako studijní materiály. Jejich umístění snižuje jejich dostupnost při výuce.

Hospitováno bylo v šesti hodinách zeměpisu. Většina hodin byla organizačně solidně promyšlena. Byly zařazeny různé hry i některé formy aktivního učení, žáci měli připraveny referáty. Těžiště práce však po většinu času spočívalo ve výkladu popř. v pokusech o řízený rozhovor. Dvě z hodin byly koncipovány jako diskuse k aktuálním tématům, žáci však byli převážně pasivní. Ve třech hodinách zařadil vyučující samostatnou práci s učebnicí. Všude byly k dispozici potřebné mapy. Didaktická technika byla použita jen v jedné zhlédnuté hodině. Chyběla možnost vyhledávat informace v dalších zdrojích a většinu látky zvládnout ve škole. Individuální přístup nebyl zaznamenán. Třída se nedělila na skupiny.

Žáci byli motivováni převážně slovy. O výuku vesměs projevovali zájem. Vyučující často využívali systému žákovských referátů z nového učiva. Při zkoušení v hospitovaných hodinách se klasifikace jevila jako objektivní. Rozborem žákovských knížek byla u některých žáků zjištěna značná převaha známek z písemného zkoušení. Hodnocení žáků slouží spíše k získávání klasifikačních podkladů, nežli k vytváření zpětné vazby.

Ve většině hodin měli žáci prostor pro vyjádření vlastního názoru. Vžitá pravidla komunikace byla dodržována.

Plánování je na dobré úrovni. Materiální podmínky jsou průměrné, personální podmínky velmi dobré. Úroveň organizace hodin a použitých metod je průměrná, stejně jako úroveň motivace žáků k práci. Hodnocení žáků se jeví jako vyhovující. Interakce a komunikace v hodinách jsou dobré.

Kvalita výuky zeměpisu je dobrá. Výuka předmětu je zajištěna se značnou odborností. V hodinách se částečně projevuje snaha o zařazení žákovských činností, ve škále použitých metod a forem práce jsou rezervy.

Přírodopis, chemie

Učební plán dotuje předměty v souladu se vzdělávacími programy, převážně dvěma hodinami týdně; jako nevyhovující se jeví zařazení pouze jedné hodiny přírodopisu ve čtyřech třídách 6. a 7. ročníku. Žákům osmých a devátých tříd je nabízen volitelný předmět praktika z biologie a geologie, v VIII. A a IX. A je výuka chemie týdně rozšířena o jednu hodinu laboratorních cvičení. Všichni vyučující mají vypracované tematické plány učiva, u jednoho z učitelů byly zjištěny dílčí rozpory s jeho plněním. Laboratorní cvičení nesplňují všichni učitelé.

Předměty vyučuje pět učitelů, všichni mají odbornou i pedagogickou způsobilost a dlouhou učitelskou praxi. V době inspekce byli přítomni pouze čtyři, hospitováno bylo devět hodin. Prostorové podmínky pro předměty jsou vyhovující, nikoliv optimální. Výuka probíhá v pracovních přírodopisu a chemie, obě jsou zároveň kmenovými třídami. Na ně navazuje pomůckový kabinet, který je současně pracovním místem několika učitelů. Pracoviště je vybaveno počítačem, pomůckové zázemí pro přírodopis je průměrné, pro chemii spíše nadprůměrné. Laboratorní sklo, pomůcky a chemikálie jsou uloženy ve skladu, který rovněž navazuje na pracovní místo. Uspořádání a vybavení učebny přírodopisu se neliší od běžných tříd, při promítání diapozitivů museli učitelé překonávat improvizované podmínky, na přípravu techniky musí vynaložit mnoho času. Pracovní chemie je již v havarijním stavu; rozvody vody do žákovských stolů jsou nefunkční, rozvody plynu chybí. Celkově třída působí dojmem zastaralosti, její rekonstrukce je již několik let plánovaná, ale stále odkládána. Používané učebnice jsou v souladu s učebními programy.

Organizace hodin, formy a metody práce měly u všech učitelů především frontální charakter, žáci dostávali všeobecně malý prostor pro vlastní aktivní činnosti, pro procvičování vlastních vědomostí a dovedností se sebekontrolou nebo pod kontrolou učitele. Kvalita jednotlivých hodin byla rozdílná, ale i v nejlepších případech založená na klasickém, transmisivním pojetí vyučovací hodiny (s výjimkou praktické výuky chemie).

Nedoceňovanou oblastí je motivace, která do značné míry souvisí se stanovením cíle hodiny a s hodnocením žáků. Vstupní motivační metody v úvodu hodiny zcela chyběly, stanovení konkrétních cílů bylo určeno, ale z hlediska motivace žáků jen málo využito. Výroční klasifikace je přiměřená, pouze jeden z učitelů je ovlivněn dlouhou pedagogickou praxí na střední škole; žáky v některých třídách demotivuje vysokou náročností a přísností známkování. Rezervy jsou v průběžné pochvalě za snahu nebo i jen za částečný pokrok a úspěch.

Hlavní zjištěná pozitiva: Učitelé upřednostňovali metodu dialogu před výkladem, otázkami byli žáci vedeni k úvahám a logickému myšlení, k vyvozování vztahů a souvislostí. Dostávali prostor pro sdělování vlastních poznatků a zkušeností. Dobře byla dodržována zásada názornosti, často se promítalo, dokumentovalo obrazovým nebo živým materiálem. Kvalitní byly hodiny chemie, zejména laboratorní cvičení ve třídách s rozšířenou výukou, bez ohledu na špatné podmínky v učebně. Žáci dostávají v obou předmětech příležitost k účasti na olympiádách, učitelé jsou k soutěžím připravováni. Obecným pozitivem byly vzájemně vstřícné vztahy mezi učiteli a žáky.

Hlavní negativa: Učitelé si stále zabírají mnoho času pro sebe - kladou otázky, vysvětlují, doplňují, dávají pokyny, atd.; žákům je dán malý časový prostor pro samostatné vyhledávání informací, řešení problémů, aktivní vyvozování, vzájemnou spolupráci, obhajobu vlastních názorů. Vnitřní diferenciací je minimální, např. úspěšní a nadaní žáci nejsou v procesu učení dobře vytěžováni. Učitelé si málo uvědomují, že vyučovat ještě neznamená naučit, že učení je aktivní psychický proces, který od žáka vyžaduje aktivní činnosti.

Plánování a příprava výuky jsou v přírodopisu hodnoceny jako průměrné, v chemii jako velmi dobré. Materiální a prostorové podmínky jsou průměrné, personální velmi dobré. Organizace, formy a metody práce mají rezervy i výrazné nedostatky, obdobně jako oblast motivace a hodnocení. Interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré, pozitiva a negativa jsou v rovnováze. Celkové hodnocení - v chemii stupeň velmi dobrý, v přírodopisu průměrný, pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Rodinná výchova

Předmět se vyučuje jednu hodinu týdně ve všech třídách 6 - 9. ročníku, v souladu s učebním plánem. Členění učiva do ročníků odpovídá učebním osnovám, tematické plány byly předloženy. Závažné nedostatky v plnění osnov zjištěny nebyly, integrující charakter předmětu dovoluje variabilitu a aktuální časové přesuny.

Ve většině tříd předmět vyučuje učitelka s pedagogickou i odbornou způsobilostí, pouze ve třech třídách působí zkušená učitelka bez odborné způsobilosti. Škola nemá specializovanou učebnu, rodinná výchova se učí v běžných třídách. Učební prostředí nebývá dostatečně podnětné, často zde nejsou podmínky pro využívání komunikativních technik a metod, situačních her, peer programů a pod., které jsou pro výuku tohoto předmětu nezastupitelné. Učebnice žáci nemají, při hodině se jim pouze příležitostně zapůjčují.

Čtyři sledované hodiny u dvou učitelek měly charakter spíše běžných, klasických výukových hodin, pouze jedna z nich přesahovala v hodnocení do nadprůměru. I když žáci dostávali dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru, v žádné hodině se nepodařilo vytvořit

atmosféru přirozené a uvolněné komunikace. Zčásti to bylo podmíněno nevhodnou učebnou, kde učitelka neměla možnost rozvinout specifické výukové metody, i když je ovládá a vnímá jako nutnost, zčásti nesprávným pedagogickým přístupem k výchovnému předmětu. Žáci stále seděli v klasicky uspořádaných lavicích, individuální nebo skupinové činnosti nebo jiné alternativní výukové metody byly spíše jen výjimkou, a to pouze u jedné z učitelek.

Hlavní pozitivní motivace k předmětu je pro žáky v mírné a uvážlivé klasifikaci, která nevyvolává strach; významný je také vztah učitel - žák. Z hlediska obsahu nelze mít k výuce výhrady; rezervy jsou v organizaci, formách a metodách, předmět může plnit svoje formativní působení pouze za předpokladu aktivního prožitku žáků.

Plánování a příprava hodin jsou v souhrnu hodnoceny jako průměrné, negativa a pozitiva jsou v rovnováze; podmínky pro výuku nejsou optimální, pouze vyhovující. V organizaci, formách a metodách výuky, v motivaci žáků převažují negativní zjištění, stupeň pouze vyhovující. Interakce a komunikace mají rezervy, průměrná úroveň.

Kvalita výuky rodinné výchovy byla zjištěna pouze jako vyhovující; rezervy jsou především v pojetí předmětu a ve vytvoření vhodných prostorových a materiálních podmínek.

Občanská výchova, dějepis

Předmětu občanská výchova je v jednotlivých ročnících (VI. - IX. třída) přidělena jedna hodina, dějepisu se vyučuje dvě hodiny v týdnu. Vyučující mají sestavené časové tematické plány, které korespondují s osnovami, stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání. Některé jsou zpracovány velice stručně, mají spíše formální charakter. Výuku občanské výchovy zajišťují dvě učitelky (z nichž jedna nemá odbornou způsobilost) a dějepisu tři vyučující s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Škola má po jedné odborné pracovně občanské výchovy a dějepisu, které jsou vybaveny didaktickou technikou a studijními materiály.

Bylo hospitováno ve třech hodinách občanské výchovy a v pěti hodinách dějepisu. Výuka měla rozdílnou úroveň. Hodina vedená učitelkou bez odborné způsobilosti byla založena na frontálním způsobu výuky, převažovala forma řízeného rozhovoru, nebyly zařazeny prvky aktivního učení. Žáci nebyli motivováni, dávali najevo nezáměr o výuku.

Velmi dobré hodiny občanské výchovy a dějepisu se vyznačovaly promyšlenou stavbou; vyučovací jednotky měly stanoven jasný cíl a obsah. Ve výuce byly zařazeny individuální činnosti, problémové úkoly, práce byla diferencovaná. Účelně byly využity videonahrávky a další didaktická technika.

V průběhu vyučování byli žáci motivováni, dokázali samostatně pracovat, podíleli se na sebehodnocení a hodnocení ostatních. Byli hodnoceni známkou i pochvalou. Učivo bylo aktualizováno, děti využívaly i svých poznatků ze života. Výukou prolínala zpětná vazba. Kladně je třeba hodnotit práce s prospěchově slabšími žáky, je respektováno jejich pracovní tempo, učivo je jim opakovaně vysvětlováno a procvičováno. Žáci měli dostatečný prostor pro vyjádření svých názorů a postojů.

Další hodiny dějepisu byly založeny na individuálním zkoušení, frontálním opakování, výkladu a zápisu na tabuli (bez spoluúčasti žáků) a do sešitu. V jedné vyučovací jednotce dějepisu nebyl splněn cíl hodiny, neboť byla zařazena nevhodná videoukázka, čehož si vyučující povšimla až dosti pozdě.

Plánování, příprava a podmínky výuky jsou dobré. Organizace, formy a metody - převažují pozitivní zjištění. Motivace a hodnocení jsou průměrné. Interakce a komunikace jsou

hodnoceny jako dobré, negativa a pozitiva jsou v rovnováze. Celkově je výuka občanské výchovy hodnocena jako spíše nadprůměrná, výuka dějepisu je hodnocena v rozmezí velmi dobrá až nevyhovující.

Skupina předmětů pracovní a polytechnické výchovy

Ve škole se vyučují praktické činnosti (podle programu Základní škola) a různá témata pracovního vyučování v osmých a devátých třídách realizujících přechod na povinnou devítiletou školní docházku formou volitelných předmětů. Zařazení předmětů odpovídá příslušným učebním dokumentům. Obsah učiva je v souladu s osnovami. V plánování učiva jsou rezervy. Některé náměty se opakují v různých ročnících, a to nejen při sezónních pracích na školním pozemku, ale například i při práci s technickými materiály.

Pro vyučování těmto předmětům jsou zde příznivé prostorové podmínky. K dispozici je školní dílna, prostorná žákovská kuchyně. Školní pozemek o značné výměře je velmi daleko od školy (asi 20 min. chůze) a vybavení náradím je zastaralé. Vybavení dílny je málo inovované, ale funkční. Kuchyňka je vybavena dostatečně a je v ní udržováno estetické prostředí.

Této skupině předmětů vyučovalo na druhém stupni celkem pět učitelů. Čtyři z nich mají pedagogickou způsobilost pro výuku na ZŠ, odbornost pro tyto předměty nemá nikdo.

Sledováno bylo celkem pět dvouhodinových lekcí.

Vedení domácnosti a příprava pokrmů v sedmé a osmé třídě - učitelky vytvořily pěkné hodiny plné aktivních a samostatných činností žáků.

Pěstitelství, respektive základy pěstitelství v šesté a deváté třídě - rovněž v těchto hodinách převládaly samostatné práce žáků. Jejich aktivita a zájem o předmět byly však nižší.

Pracovní činnosti v sedmé třídě - učitel měl hodiny dobře teoreticky i materiálně připraveny. Chlapci pracovali zručně a s elánem.

Ve všech hodinách převládaly praktické činnosti žáků.

Žáci byli vesměs účinně motivováni a přiměřeně hodnoceni. V některých hodinách však hodnocení zcela chybělo.

Komunikační pravidla byla respektována, poskytnutí prostoru pro diskusi záviselo na konkrétním vyučujícím. Většinou však mohli žáci vyjadřovat své názory.

Plánování je hodnoceno jako vyhovující, materiální podmínky jako dobré. Podprůměrné je personální obsazení předmětů. Organizace hodin s převahou samostatných praktických činností byla hodnocena jako dobrá. Velmi dobrá byla motivace žáků, hodnocení žáků mělo citelně slabá místa. Interakce a komunikace jsou na průměrné úrovni.

Výuka předmětů ze skupiny praktických činností a pracovního vyučování byly hodnoceny v rozmezí od dobrých po velmi dobré.

Tělesná výchova

Výuka byla sledována v pěti hodinách u dvou odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících.

Škola disponuje jednou velkou tělocvičnou, jedním menším cvičebním sálem a využívá školní hřiště. Vybavení pomůckami je na vyhovující úrovni, v současné době má pouze nedostatek míčů na kopanou a na házenou. Materiálně-technické a psychohygienické podmínky pro výuku tělesné výchovy odpovídají průměrným nárokům na kvalitu školní tělesné výchovy. K výraznému zlepšení podmínek výuky schází řešení žákovských šaten, rekonstrukce hřiště a vybudování žákovských sprch.

Plánování výuky vychází z tematických plánů zpracovaných učiteli a z ročního plánu okresních tělovýchovných soutěží. Tematické plány jsou nehodnotné, zpracované formálně a pro vlastní výuku nemají význam. Plán výuky je většinou orientován k přípravě na reprezentaci školy několika žáky v soutěžích mezi školami. Vyučující nemají systematicky rozvržen obsah výuky a ani prostory, kde bude výuka realizována. Plánování výuky je pouze operativní, směřované k okresním soutěžím.

Organizace výuky ve sledovaných hodinách byla vzhledem k počtu činností pestrá. Zřejmá byla snaha vyučujících, aby vždy odpovídala věku žáků, prostředí a charakteru výchovného předmětu. Nedostatkem byla absence názorných ukázek učeného pohybu nebo dovednosti, případně metodika nácviku. V některých případech byla v důsledku nedostatečné organizace slabší efektivita výuky. Sledovaný rutinní způsob výuky vede k převažující práci organizační na úkor práce pedagogické.

Motivace žáků ve sledovaných hodinách byla vysoká, vedena snahou po individuálním zlepšení nebo snahou po vítězství. Hodnocení žáků je prováděno vždy vzhledem k dispozicím jednotlivců. Interakce a komunikace mezi oběma učiteli a žáky je na dobré úrovni.

Podmínky výuky jsou průměrné. Plánování a příprava výuky má výrazné nedostatky. Organizace, metody a formy výuky měly průměrnou úroveň. Motivace a hodnocení je velmi dobré. Interakce a komunikace je na dobré úrovni.

Celkem je výuka hodnocena jako průměrná.

Hudební výchova

Hospitace byly provedeny v pěti vyučovacích hodinách na I. a II. stupni. Předmět se ve všech ročnících vyučuje s týdenní časovou dotací jedné hodiny, což je v souladu se schválenými učebními plány.

Plánování výuky je u většiny vyučujících zajištěno tematicko-časovými plány učiva, jejich kvalita a funkčnost mají rozdílnou úroveň. Některé obsahují pouze stručný výčet písní bez dalšího konkrétního rozpracování dalších hudebních činností dle požadavků osnov. Formálně je plánována výuka u jednoho vyučujícího bez odborné způsobilosti v devátém ročníku (rozbor zápisů probíraného učiva v třídní knize naprosto neodpovídá předloženému tematicko-časovému plánu).

Materiální a personální podmínky jsou příznivější na II. stupni, kde se předmět vyučuje ve velmi dobře vybavené odborné učebně hudební výchovy. Pro výuku hudební výchovy na II. stupni je ve škole jedna odborně způsobilá učitelka. Velmi úspěšně vede pěvecký sbor, který se v letošním roce zúčastnil několika soutěží a příkladně reprezentuje školu na veřejnosti. Na I. stupni se hudební výchova vyučuje v kmenových třídách, vybavení pro výuku je převážně standardní, někde esteticky málo podnětné. Pro některé ročníky chybí učebnice hudební výchovy, používají se pouze zpěvník "Já písnička".

Dvě hospitované hodiny na I. stupni měly promyšlenou organizaci s vhodně zvolenými metodickými postupy pro jednotlivé činnosti. Příkladná názorná motivace, tvořivá práce v pěveckých, rytmických a instrumentálních činnostech přispívaly k rozvoji hudebních schopností a dovedností a celkově krásnému estetickému prožitku. Atmosféra v hodinách byla otevřená, vzájemná komunikace mezi žáky a učitelkami velmi přátelská. Zjištění z těchto hodin vypovídá o příkladném pojetí osnov a filozofie předmětu.

V dalším sledovaném ročníku nemají žáci na výuku učebnice, učitelka používá pouze zpěvník "Já písnička". Výběr některých písní je pro žáky I. stupně po stránce rytmické i intonační nevhodný a obtížný, předmět se vyučuje jednostranně, nezahrnuje komplexně požadované hudební činnosti. Nácvik písně v hospitované hodině byl proveden neprofesionálně a rytmicky

nepřesně, žáci nejsou vedeni k hlasové kultuře. Neesteticky působil i nepořádek ve třídě.

Hospitované hodiny na II. stupni měly výrazně rozdílnou úroveň. Sledovaná hodina odborně způsobilé učitelky byla promyšleně připravená s logickým sledem jednotlivých částí. Vyučující kladla důraz na hlasovou přípravu, pěvecké činnosti, rozvíjení rytmického cítění. Se zaujetím žáci vnímali též poslechovou část hodiny, orientovali se ve folkové hudbě české i světové v širších souvislostech. Žáci s učitelkou aktivně spolupracovali, prokázali velmi dobré vědomosti a osvojené dovednosti a návyky. Výuka v tomto ročníku je systematicky utříděná a probíhá v souladu s tematickým časovým plánem a požadavky osnov. Interakce učitel - žák byla na velmi dobré úrovni.

Velmi slabou úroveň po stránce odborné i metodické měla vyučovací hodina u vyučujícího bez odborné způsobilosti. Organizace hodiny byla chaotická, jednotlivé činnosti postrádaly motivaci a propracování, projev žáků byl nevýrazný, jejich dovednosti jsou na velmi nízké úrovni. Rozbory zápisů v třídní knize dokladují, že výuka předmětu je v této třídě systematicky neutříděná a neprobíhá v souladu s tematickým časovým plánem.

Plánování a příprava výuky jsou převážně velmi dobré, v menší míře vyhovující.

Materiální a personální podmínky jsou celkově dobré, nedostatkem jsou chybějící učebnice pro některé ročníky.

Velmi dobrá organizace činností, příkladná motivace, podnětné formy práce, tvůrčí aktivní přístup žáků k výuce byl zjištěn ve třech vyučovacích hodinách – hodnocení je příkladné.

Výuka v dalších dvou hodinách je hodnocena jako průměrná a s citelně slabými místy.

Interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Celkové hodnocení předmětu je dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání je velmi výrazně ovlivněna osobnostmi jednotlivých vyučujících. Vyplyvá ze schopnosti přizpůsobit se a reagovat na změny ve společnosti a na vývoj v oblasti šíření informací. Zaznamenaný průběh vzdělávání ve 109 sledovaných hodinách byl hodnocen v rozmezí od vynikající až po nevyhovující. Pro rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů má škola pouze průměrné podmínky.

Celkově je kvalita vzdělávání na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má od roku 1997 vypracován písemný dokument "Koncepce rozvoje školy". Tento materiál vychází z analýzy podmínek a prostředí školy a postihuje rozhodující oblasti činnosti školy. Obsah je převážně zaměřen na konkrétní úkoly, dlouhodobé vize nejsou uvedeny. Je zde předpokládána možnost odstoupení od vzdělávacího programu Obecná škola z důvodu nenávaznosti na vzdělávací program Základní škola na II. stupni. K naplnění tohoto předpokladu došlo v letošním školním roce. Po projednání v pedagogické radě škola začala uplatňovat od 1. třídy vzdělávací program Základní škola. Rozhovorem s výborem Sdružení rodičů a přátel školy (SRPDŠ) bylo potvrzeno, že je rodičovské veřejnosti podle vlastního zájmu umožněno se s koncepcí školy seznámit. Dokument byl též předložen pedagogické radě školy. Nedostatkem tohoto dokumentu je chybějící časové ohraničení a skutečnost, že na tvorbě materiálu neparticipovali další partneři. (rodiče, pedagogové, obec)

Na koncepci školy navazuje pečlivě vypracovaný roční plán s názvem "Organizace a plán činnosti ZŠ J. A. K. Nové Strašecí ve školním roce 1998/99". Vypovídací hodnota dokumentu s jednotlivými úkoly a adresnou zodpovědností je vysoká, splňuje podmínky pro kvalitní kontrolu a řízení školy. Prezentace plánu školy ve výroční zprávě za školní rok 1997/98 ukazuje na včasnou promyšlenost a plánovitost vedení výchovně vzdělávací činnosti školy. V průběhu inspekce bylo potvrzeno, že plán je průběžně plněn, rezervy se objevují v důslednosti kontroly a hodnocení kvality vedení pedagogického procesu.

Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány konkrétní individuální vzdělávací plány. Plán výchovně poradkyně postihuje poradenskou problematiku komplexně. Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů v rozsahu:

1. ročník - Základní škola, čj. 16 847/96-2
- 2.-5. ročník - Obecná škola, čj. 12 035/97-20
- 6.-7. ročník - Základní škola, čj. 16 847/96-2
- 8.-9. ročník - Učební dokumenty čj. 18 730/91-20

Plánování je na velmi dobré úrovni.

Organizování

Oblast organizování se opírá o "Organizační řád", který zřetelně vymezuje kompetence ředitele školy, zástupců ředitele školy pro I. a II. stupeň, výchovného poradce, třídních učitelů, školníka, ostatních pracovníků školy a poradních orgánů ředitele. Jako poradní orgány jsou zřízeny předmětové komise, metodická sdružení a pedagogická rada. Zavedená organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Dokumentací je dokladována stálá činnost předmětových a metodických sdružení. Orientace jejich zaměření je převážně na přípravu a organizaci talentovaných žáků na soutěže, případně na koordinaci obsahu ověřování vědomostí žáků. V práci metodických sdružení se objevuje malý zájem o progresivní metody a formy práce a efektivní využití vyučovacích hodin.

Vnitřní chod školy se řídí řádem školy, který neobsahuje vyhláškou stanovené povinnosti pedagogických pracovníků školy, ale je ku prospěchu vnitřní informovanosti rozšířen o kapitolu "Práva žáků". Škola vede osobní data a údaje o žácích na počítači. Údaje jsou zajištěny proti zneužití.

Vnitřní informační systém je založen na plánovaném konání pedagogických rad, pravidelném konání pracovních porad, každodenním osobním styku se zaměstnanci, zveřejňováním informací před kanceláří školy. Směrem k žákům se opírá o působení třídních učitelů, pravidelné jednání se zástupci žákovské samosprávy a o vydávání školního časopisu "Školáček". Vnitřní informační systém směrem k vyučujícím je funkční, v práci třídních učitelů

jsou značné rozdíly a objevují se rezervy. Vnější informační systém se opírá o průběžná sdělení rodičům pomocí notýsků nebo žákovských knížek a o pravidelné konání třídních schůzek. Širší veřejnosti se škola svými úspěchy prezentuje v městských a okresních periodikách.

Vypovídací hodnotu má a pro veřejnost je zajímavá kvalitně zpracovaná výroční zpráva školy. Zcela originální je internetovská stránka školy na adrese /web.telecom.cz/zsjakns/ opatřena nahrávkami písní školního pěveckého souboru. Z rozboru sdělení rodičům však vyplývá, že někteří vyučující mají problémy s vlastním výchovným působením. Inspekci bylo zjištěno, že i klasifikace žáků často neslouží vyučujícím jako zpětná vazba kvality své práce, ale spíše jako donucovací nástroj pro samovzdělávání se žáků.

Pravidelné setkávání ředitele školy s výborem SRPDŠ a častý kontakt s jeho předsedou umožňují vliv zástupců rodičů na chod školy. K ukázce žáky získaných dovedností slouží i pravidelně pořádaná školní akademie. Rozhovor se starostou města potvrdil dobrou spolupráci mezi ředitelem školy a vedením města.

Organizování je na dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení a motivování pracovníků je založeno převážně na bázi hmotného zainteresování na osobních příplatcích a mimořádných odměnách, eventuálně na morálním ocenění.

Mimořádné odměny jsou realizovány individuálně a průběžně za mimořádnou činnost. Pro stanovení osobního příplatku pracovníků byla písemně zpracována a s odborovým svazem projednána rozsáhlá kritéria postihující 22 oblastí činnosti pedagogů. V samotném důsledku naplňování kritérií a vykazované výše příplatků ukazují, že široké spektrum kritérií vede k nedostatečné diferenciaci ve výši přidělených osobních příplatků. Inspekční sledování ukázalo, že v této oblasti jsou u ředitele školy rezervy. Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťován zveřejněnou nabídkou na začátku školního roku a vlastní iniciativou jednotlivců. Z předložené dokumentace vyplývá, že hlavními tématy školení je zdokonalování se v cizím jazyce a základy obsluhy počítače. Ve sledovaných hodinách se vliv dalšího vzdělávání pedagogů na kvalitu pedagogické práce projevil v ojedinělých případech.

Vedení školy systematicky působí na pedagogický sbor jako na celek, není však vytvořen systém individuálního hodnocení nepostradatelný pro rozvoj osobnosti učitele. Nedostatečné je vedení k progresivním metodám a formám výuky, orientujících se na formativní působení na žáka a vedení učitelů k efektivnímu vzdělávání, případně zajištění takového vzdělávání.

Jediným ukazatelem sebehodnocení školy je výroční zpráva.

Vedení a motivování pracovníků má citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Pro úspěšné vedení je v plánu činnosti školy vytvořen prostor pro kontrolu, analýzu stavu a následného vyhodnocení. Tato činnost je dokladována hospitačními záznamy a záznamy z dalších kontrol vedoucích pracovníků. Zápisy s pedagogických rad pravidelně obsahují

vyvození obecných závěrů z analýz kontrol. Plánování kontrol jednotlivých pracovníků je organizačně rozděleno mezi ředitele školy a oba zástupce. Sledování hodin inspekcí ukázalo, že plánovaná četnost kontrol je u některých vyučujících vzhledem k jejich kvalitě nedostatečná. Při rozbořech hodin shlédnutých společně se školními inspektory se vedení školy orientovalo především na popis průběhu výuky nikoliv na hodnocení kvality. V hodnocení, které by vedlo vyučujícího k efektivitě vyučovaných hodin, má vedení školy rezervy.

Ke kontrole výsledku kvality vzdělávání patří pravidelné testování žáků II. stupně v předmětech matematika a český jazyk. Vedení školy pravidelně vyhodnocuje úspěšnost vycházejících žáků při obsazování škol II. cyklu. V minulém školním roce byla žákům II. stupně zadána anketa ve které se žáci měli možnost vyjádřit k činnosti školy. Vyhodnocení a učiněná opatření na základě této ankety ukazují na schopnost vedení školy využívat zpětnovazební mechanismy.

Průběžnou kontrolu hospodaření školy provádí ředitel.

Kontrolní mechanismy mají výrazné nedostatky.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení vykazuje značná pozitiva a předpoklady, zároveň i jisté rezervy. Celkově je hodnocena jako dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Filozofie vzdělávacího programu Obecná škola není většinou vyučujících naplňována. Organizace, metody a formy výuky převážně odpovídají pojetí klasické školy založené na dominantní roli učitele.
- Individuální reedukační a kompenzační péče mimo vyučování je cílená, vychází konkrétních problémů jednotlivých žáků a je v praxi realizovaná. Kladem je, že kritériem pro její poskytování není pouze indikace pro vřazení do specializované třídy. Navštěvují ji, se souhlasem rodičů, téměř všichni žáci s prokázanou vývojovou poruchou. Negativem, že pro uvedené rozšíření péče mimo vyučování škola nemá odpovídající personální podmínky. Za stávající situace je se žáky s těžším vývojovou poruchou individuální reedukační a kompenzační nácvik prováděn v menším rozsahu než doporučuje pedagogicko-psychologická poradna. Individuální vzdělávací plány většina vyučujících plní v rámci běžné výuky.
- Škola nabízí i další služby. Zajišťuje individuální logopedickou péči pro žáky s vadami výslovnosti, ve které dosahuje velmi dobrých výsledků.
- Výchovné poradenství plní dobře svoji funkci v oblasti profesní orientace, informační a poradenské péče o integrované zdravotně postižené žáky. V řešení výchovných problémů jsou rezervy. Důsledkem toho je skutečnost, že se škola potýkala s projevy nesnášenlivosti a netolerance. Ve výchovném působení školy chybí prostor pro otevřenou komunikaci, při které by měli žáci větší možnost řešit své problémy.

Výsledky dotazníků pro rodiče žáků

Otázky:

1. Jak vám vyhovuje nabídka školy po stránce volitelných předmětů, nepovinných předmětů a zájmových útvarů ?
2. Jak vám vyhovuje vybavenost školy po stránce prostor pro výuku, učebnic a učebních pomůcek ?
3. Vytváří podle vašeho názoru škola prostor pro rozvoj osobnosti žáka ?
4. Jak hodnotíte informovanost o školních výsledcích vašeho dítěte ?

Hodnocení školy rodiči žáků je vyjádřeno v %.

číslo otázky	vynikající	velmi dobrý	dobrá	ještě vyhovující	nevyhovující	nemohu posoudit
1.	9,7	21	28,2	13,8	13,7	12,3
2.	10,2	27,1	28,7	16,9	4,6	12,3
3.	12,3	29,2	29,2	15,3	7,6	6,1
4.	24,6	32,3	23,1	12,3	3	4,6

Dotazníky byly zaslány náhodným výběrem polovině rodičů žáků druhého stupně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy
- plány - tematické plány učiva, individuální vzdělávací plány, plán výchovné poradkyně
- písemné a výtvarné práce žáků
- žákovské knížky a notýsky
- odborné posudky integrovaných zdravotně postižených žáků
- hospitační záznamy vedení školy
- internetovská stránka školy
- koncepce rozvoje školy
- plán činnosti školy na školní rok 1998/1999

ZÁVĚR

Podmínky vzdělávání:

Je patrná snaha o vytváření esteticky vhodného a čistého prostředí. K dispozici jsou učební pomůcky získané převážně v dřívějších letech. Pitný režim žáků je řešen. Škola nemá

dostatečné kapacity k využívání výpočetní techniky, nemá dostatečné prostory a odpovídající řešení žákovských šaten. Stav školního hřiště je nedostačující. Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících je 72%.

Podmínky vzdělávání jsou na průměrné úrovni.

Průběh vzdělávání:

Ovlivňují individuality a pedagogické schopnosti jednotlivých vyučujících. Celkem bylo sledováno 109 vyučovacích hodin hodnocených v rozmezí nevyhovující až po vynikající.

Průběh vzdělávání je hodnocen jako průměrný.

Řízení školy:

Škola je řízena pomocí odpovídajících plánů a řádů. Je využívána metoda participativní. Rezervy se objevují v práci s individualitou a osobností vyučujících. Vedení školy má všechny předpoklady dalšího růstu.

Řízení školy je na dobré úrovni.

Celkově je škola hodnocena jako dobrá.

Doporučení řediteli školy:

- zkvalitnit vedení a motivování pedagogických pracovníků směrem k efektivním metodám a formám práce
- vést a motivovat pedagogy k dalšímu pedagogickému vzdělávání
- vypracovat koncepci ve spolupráci s dalšími partnery (rodiče, obec, pedagog. sbor...) ve smyslu zlepšení podmínek výuky a přeměny tradiční školy
- zaměřit se na individuální rozvoj osobnosti jednotlivých vyučujících
- do výchovných problémů žáků školy podstatně výrazněji zapojit výchovného poradce
- vnést systém do práce metodických orgánů, popřípadě zapojit je do spolupráce s orgány jiných škol v regionu
- omezit vysoký počet přesčasových hodin u dvou vyučujících matematiky
- vést učitele k důslednému dodržování délky vyučovacích hodin, respektovat práva žáka na přestávku;
- hledat a vytvářet podmínky pro relaxační aktivity žáků během vyučování i o přestávkách
- účelně využívat odbornost učitelů
- pracovat se žákovskou samosprávou tak, aby byla schopna využívat větší prostor k ovlivňování chodu školy

Datum vyhotovení inspekční zprávy a podpisy všech členů inspekčního týmu

razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	
Vedoucí týmu	Mgr. Jaroslav Černý	Jaroslav Černý v. r.
Členové týmu	Mgr. Jana Minaříková	Jana Minaříková v. r.
	Mgr. Eva Kindlová	Eva Kindlová v. r.
	Mgr. Miroslava Březinová	Miroslava Březinová v. r.
	PaedDr. Jitka Kozáková	Jitka Kozáková v. r.
	Mgr. Petr Jiroš	Petr Jiroš v. r.

V Praze dne 1999-05-17

Přílohy: Protokol o kontrole č.j. 020 400/99 - 2026

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. května 1999

razítko

Mgr. Stanislav Hajný

Stanislav Hajný v. r.

podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Kód	Stupeň	Upřesnění
a	Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
b	Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
c	Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
d	Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
e	Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně vzdělávacího procesu

Další adresáti inspekční zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI	Sdělení od adresáta došlo ČŠI dne pod č.j.

Ředitel školy	1999-05-19	020 401/99-2026	1999-06-02	020 447/99-2026
Zřizovatel	1999-06-07	020 451/99-2026		
Školský úřad	1999-06-07	020 452/99-2026		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
1999-06-02	020 447/99-2026	viz příloha